

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenåлма

Vår dato:

20.03.2020

Vår ref:

2020/2058

Deres dato:

05.02.2020

Deres ref:

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Leif Inge Paulsen, +47 74 16 80 93

Konsesjon etter vannressursloven for oppgradering av Salsbruket kraftstasjon i Opløvassdraget i Nærøysund kommune

Vi viser til deres epost av 5.2.2020 vedlagt skriv fra Firma Albert Collett, der det spørres om en evt. oppgradering av Salsbruket kraftstasjon vil være konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8.

Saksopplysninger

Firma Albert Collett eier og drifter 4 kraftstasjoner i Opløvassdraget nord i Namsos kommune. Den nederste er Salsbruket Kraftstasjon. Firma Albert Collett vurderer ombygging av kraftstasjonen, inklusiv økning av slukeevne fra 13 til 18 kbm/sek. I den anledning ønskes avklart eventuelt krav om konsesjonshandling, eller om tiltaket vurderes som ikke konsesjonspliktig.

Det opplyses at Salsbruket Kraftstasjon ble etablert i 1905 for overføring av mekanisk energi til slipeapparater i tidligere Salsbruket Tresliperi. Ny turbin ble installert rundt 1930. Etter avvikling av sliperidriften ble anlegget ombygget i 1987. I dag består anlegget av en dobbel francisturbin modell 1926 med en generator fra 1945, med antatt slukeevne på 13 kbm/sek. Anlegget har en målt ytelse på ca. 1,5 MW ved fullt pådrag. Kraftstasjonen ligger nederst i vassdraget. Inntaksdammen demmer opp deler av Opløelva, hvor vannstanden på ca. kote 15,3 søkes holdt konstant, ved at stasjonen har vannstandsstyrt pådrag. Kraftstasjonen har avløp til fjorden via Opløelva, som er 150 meter lang og med så lite fall at flo sjø kommer helt opp under kraftstasjonen.

Fylkesmannen bes vurdere om tiltaket medfører slik skade eller ulempe for allmenne interesser at det utløser konsesjonsplikt etter vannressursloven. Dersom tiltaket ikke er konsesjonspliktig, vil kommunen senere behandle tiltaket etter plan- og bygningsloven.

E-postadresse:
fmtlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

Klima- og miljøavdelingens vurdering

Klima- og miljøavdelingen mener det er positivt at eksisterende vannkraftverk oppgraderes og effektiviseres. Samfunnet vårt har imidlertid i dag en annen oppmerksomhet på helhetlig vannforvaltning enn da Salsbruket Kraftstasjon ble etablert i 1905.

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) krever god økologisk og kjemisk vannmiljøtilstand i naturlige vannforekomster. I vannforekomster sterkt modifisert på grunn av fysiske inngrep som f.eks. vannkraft, er miljømålet godt økologisk potensiale. Hva godt økologisk potensiale innebærer, varierer for den enkelte vannforekomst ut fra en kost-nyttevurdering.

Det foreligger historiske kilder (Bremset Hansen 2000) som bekrefter at Opløelva/Synneselva var anadrom før vassdragsreguleringen. Opløvassdraget er blant et femtitalls vassdrag som i miljømyndighetenes oversikter er oppført med tapt laksebestand som følge av inngrep. Ifølge innbyggere som levde på Salsbruket på slutten av 1800-tallet var det oppgang av laks og sjøaure opp til Liafossen, dvs. nesten 7 km opp i hovedvassdraget, samt i deler av Mjøsundelva (Gunnbjørn Bremset, NINA, personlig meddelelse). Lokale stedsnavn som Notneset indikerer også dette. Anadrome bestander anses tapt som følge av vassdragsreguleringen. Vi vet ikke om det fortsatt finnes ål i vassdraget, men det er fortsatt elvemusling i sideelva Krokvasselva (Elvemuslingbasen).

I forbindelse med evt. oppgradering av vannkraftverk bør det vurderes å iverksette tiltak for å restaurere viktige økologiske funksjoner i Opløvassdraget, med blant annet tilrettelegging for oppvandring og oppvekst av sjøvandrende laksefisk og ål. Synneselva er som følge av dam og oppdemming stilleflytende opp til Urdfossen, og er dermed lite egnet som gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk i dagens tilstand. Elvestrekningen oppstrøms Urdfossen samt sideelva Mjøsundelva, synes imidlertid egnet som gyte- og oppvekstområde, forutsatt at det er en tilstrekkelig minstevannføring for å sikre permanent vanndekt areal.

Om Salsbruket kraftstasjon skal oppgraderes med økt slukeevne, mener Klima- og miljøavdelingen at det av allmenne hensyn må vurderes om en restaurering av Opløvassdraget som anadromt vassdrag er mulig, om godt økologisk potensiale kan være å sikre minstevannføring i Opløelva/Synneselva og Mjøsundelva, samt tilrettelegge for oppvandring av vill fisk og ål fra sjøen. Det bør unngås å slippe opp oppdrettslaks forbi dammen, noe som er mulig med bruk av fysiske installasjonene etablert i forbindelse med havbeiteprogrammet PUSH på 1990-tallet. Slike vurderinger bør gjennomføres i forbindelse med rullering av vannforvaltningsplanen for Trøndelag 2021-2027.

Konsesjonsbehandling med vilkår bør etter vår oppfatning være et virkemiddel for å forbedre miljøtilstanden i Opløvassdraget, i tråd med hovedmålet i vannforskriften. Konsesjonsbehandling bør samordnes med vanndirektivarbeidet for å konkretisere hva som ligger i målsettingen godt økologisk potensiale for dette regulerte vassdraget. Kan miljømålet settes som høstbar bestand av anadrom fisk? Namdal vannområde bør involveres. Etter vår oppfatning er bedret økologisk funksjon viktigere å oppnå enn å opprettholde et visuelt bilde av vann i overløp over demningen ved Salsbruket kraftstasjon. Vi mener at det ikke bør åpnes for bruk av § 10 i vannforskriften, reduserte miljømål, før ovenstående er vurdert.

Av allmenne hensyn er det ønskelig med konsesjonsbehandling etter vannressurslovens § 8 ved en oppgradering av Salsbruket kraftstasjon.

Referanse:

Bremset Hansen, R. 2000. Nærøyfolket. 1800-1920. Nærøy kommune, 599 sider.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Leif Inge Paulsen
senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Namsos kommune	Stavarvegen 2	7856	JØA
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER